

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 1997-1998

23 februari 1998

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering
en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking
op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport,
ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Hugo Van Rompaey**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jef Sleenckx.

Vaste leden : de heren Leo Cannaerts, Paul Deprez, Freddy Sarens, Herman Suykerbuyk, Hugo Van Rompaey ;

de heren Karel De Gucht, Jacques Laverge, Stefaan Plateau ;

de heren Fred Dielens, Patrick Hostekint, Jef Sleenckx ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Plaatsvervangers :

de heren Jan Béghin, Herman Candries, Paul Dumez, Jef Van Looy, Johan Weyts ;

de heren Jacques Devolder, Jaak Gabriels, Didier Ramoudt ;

de heer Jacques Timmermans, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer Tuur Van Wallendael ;

de heren Christian Verougstraete, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

735(1996-1997)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie	4
I.1	Algemene achtergrondsituering	4
I.2	De samenwerking tussen Vlaanderen en het nieuwe Zuid-Afrika	4
	A. Voorbereiding	4
	B. Start van de samenwerking	5
	C. Consolidering en versterking	5
I.3	De samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport	5
	A. Totstandkoming	5
	B. Algemene bespreking van het verdrag	6
	C. Bespreking van de artikelen	6
II.	Algemene bespreking	7
II.1	Algemene politieke en sociaal-economische situatie in Zuid-Afrika	7
II.2	Taalverwantschap	10
II.3	Draagwijdte van het verdrag	11
II.4	Begrotingsconsequenties	11
II.5	Controle op de verdragsuitvoering	12
II.6	Andere projectmogelijkheden	12
II.7	Zuid-Afrika als toegangspoort tot heel Zuidelijk Afrika	12
II.8	Opschrift van het verdrag	13
II.9	Interactie oud cultureel verdrag en het nieuwe verdrag	13
II.10	Eindevaluatie van het verdrag	13
III.	Stemmingen	14
III.1	Artikelsgewijze stemming	14
III.2	Eindstemming	14

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op data van maandag 20 oktober 1997, donderdag 8 januari 1998 en donderdag 15 januari 1998 het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996 besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER LUC VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN, WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE

I.1. Algemene achtergrondsituering

De minister-president poneert bij de opening van zijn uiteenzetting met grote stelligheid dat het verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, dat werd ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996, een belangrijke mijlpaal vormt in de betrekkingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika.

Deze betrekkingen bereikten een dieptepunt onder het apartheidsregime in Zuid-Afrika. Op 9 december 1977 werd het cultureel akkoord, dat was gesloten op 1 juni 1954, opgeschort.

Toen de onderhandelingen van Kempton Park (april-november 1993) tussen de regering de Klerk, het ANC en de andere Zuid-Afrikaanse oppositiepartijen de definitieve doorbraak brachten in de realisatie van een democratisch, niet-raciaal Zuid-Afrika, zetten de Vlaamse regering en de Vlaamse Raad de eerste stappen op weg naar het herstel van de relaties tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika.

I.2. De samenwerking tussen Vlaanderen en het nieuwe Zuid-Afrika

A. Voorbereiding

Op 23 juni 1993 besliste de Vlaamse regering (citaat) :

“de relaties met Zuid-Afrika volledig te normaliseren van zodra in dat land een politiek akkoord is bereikt over het concept van een nieuwe grondwet en de eerste algemene vrije verkiezingen. (...)

Officiële gesprekken en formele onderhandelingen met het oog op een nieuw akkoord met Zuid-Afrika zullen (...) starten na de vorming van een overgangsregering van nationale eenheid in dat land.”.

Een delegatie van de Vlaamse Raad bracht een bezoek aan Zuid-Afrika van 1 tot 11 oktober 1993.

Op 19 april 1994, enkele dagen voor de historische Zuid-Afrikaanse verkiezingen van 27 april 1994, keurde de Vlaamse Raad een resolutie goed betreffende het Zuid-Afrika-beleid van de Vlaamse Gemeenschap. In deze resolutie werd de nadruk gelegd op de ontplooiing van initiatieven die kunnen ingeschakeld worden in het proces van economische opbouw en ontwikkeling, van sociale rechtvaardigheid en van politieke democratisering en vorming.

In de resolutie wordt gewezen op de taalverwantschap met een deel van de Zuid-Afrikanen. Taalverwantschap tussen het Afrikaans en het Nederlands is, hoewel een belangrijk, slechts één element bij het invullen van de nieuwe culturele betrekkingen met Zuid-Afrika en in wezen ondergeschikt aan de opdracht om met alle inwoners van dat land samen te werken.

Nog steeds volgens de resolutie van de Vlaamse Raad kan de Vlaamse Gemeenschap een belangrijke bijdrage leveren tot het bevorderen van de meertaligheid en het wegwerken van de taalachterstand bij gemarginaliseerde groepen. De promotie van het Nederlands kan het best gecoördineerd worden in het raam van de Nederlandse Taalunie.

B. Start van de samenwerking

Van 29 oktober tot 6 november 1994 had een politieke zending plaats van de minister-president en minister vice-president De Batselier naar Zuid-Afrika. Zij had tot doel de betrekkingen met Zuid-Afrika te normaliseren en de concrete invulling ervan voor te bereiden. Op 4 november 1994 werd een intentieverklaring tussen de beide regeringen ondertekend. Op 7 december 1994 bekrachtigde de Vlaamse regering deze intentieverklaring en besliste zij het beleid ten aanzien van Zuid-Afrika te erkennen als prioriteit van het buitenlands beleid van Vlaanderen in Afrika. Tezelfdertijd besliste zij gedurende de periode 1994-1996 een jaarlijks bedrag van 170 miljoen frank te besteden aan samenwerkingsprojecten met Zuid-Afrika.

C. Consolidering en versterking

Precies 2 jaar na het eerste officiële regeringsbezoek, van 24 oktober tot 3 november 1996, vond een nieuw officieel bezoek van de minister-president en minister vice-president Van den Bossche aan Zuid-Afrika plaats, ditmaal op uitnodiging van de Zuid-Afrikaanse regering. Een delegatie van uw Commissie nam deel aan de missie. Bij deze gelegenheid leidde de minister-president ook een belangrijke handelsdelegatie.

Deze zending heeft de betrekkingen met Zuid-Afrika geconsolideerd en stelt een intensivering van de relaties in het vooruitzicht, en dit op verschillende terreinen.

Zo werden tijdens het bezoek, naast het verdrag dat vandaag ter bespreking voorligt, ook memoranda en intentieverklaringen getekend inzake :

- de samenwerking in de ontwikkeling en bevordering van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen ;
- de algemene samenwerking met de regering van de provincie Vrijstaat ;
- onderwijs met de provincie Vrijstaat ;
- ambtenarenzaken met de provincie Vrijstaat ;
- onderwijs met de Noordprovincie.

Bovendien werd beslist de samenwerking te versterken door de inzet van een jaarlijks budget van 200 miljoen frank in de periode 1997-1999 voor samenwerkingsprojecten die bijdragen tot de maatschappelijke wederopbouw en de economische en

culturele ontwikkeling van Zuid-Afrika en die zich inschrijven in de Zuid-Afrikaanse ontwikkelingsstrategie, waarvan de krachtlijnen zijn vastgelegd in het HOP (het Heropbouw- en Ontwikkelingsprogramma). Andere belangrijke criteria voor de ondersteuning van samenwerkingsprojecten zijn :

- de beschikbaarheid van Vlaamse expertise ;
- de demonstratie- en pilootwaarde van het project en het multiplicatoreffect van de voorgestelde activiteiten ;
- het perspectief dat zelfs een kort-lopende samenwerking biedt op autonome voortzetting van de initiatieven door de partners in Zuid-Afrika ;
- de mate waarin de uitvoering van de projecten op korte termijn ten goede komt aan de bevolking en de beoogde doelgroepen.

De hoogste prioriteit wordt gegeven aan "capacity building", training, vorming, en dit op diverse maatschappelijke terreinen. Het belang van het verdrag dat vandaag voorligt is dan ook duidelijk, vermits het betrekking heeft op het onderwijs, maar ook het wetenschappelijk onderzoek, de alfabetisering en in het bijzonder de opleiding tot meertaligheid die reeds werd vernoemd in de resolutie van de Vlaamse Raad van 19 april 1994.

I.3. De samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport

A. Totstandkoming

Aanvankelijk was het de bedoeling om een algemeen samenwerkingsverdrag met Zuid-Afrika te sluiten. De Zuid-Afrikaanse overheid verkoos evenwel om, althans in dit stadium, een samenwerkingsverdrag te sluiten dat betrekking heeft op onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, en dit naar het voorbeeld van verdragen die Zuid-Afrika recent sloot met andere landen, waaronder Nederland.

De beperking tot de bovengenoemde werkgebieden vormt geen enkel beletsel voor projectmatige samenwerking op andere domeinen, wat duidelijk is gebleken uit de praktijk van de voorbije jaren. Intussen werden bovendien, zoals hoger uiteengezet, voor verschillende andere terreinen gemeenschappelijke intentieverklaringen getekend die de voorbereiding kunnen zijn van later te tekenen specifieke samenwerkingsverdragen.

B. Algemene bespreking van het verdrag

Dit verdrag is een onderdeel van de globale samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika en vertrekt dan ook van de algemene principes die door het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering zijn vastgesteld.

Dit betekent onder meer dat ook op deze terreinen rekening zal gehouden worden met de reële noden van de Zuid-Afrikaanse bevolking en met de prioriteiten van de Zuid-Afrikaanse regering bij de wederopbouw van het land.

Dit betekent ook dat de samenwerking gericht is op het Zuid-Afrika met zijn 11 officiële talen en zijn verschillende culturen. Het is immers de uitdrukkelijke wens van zowel de Vlaamse als de Zuid-Afrikaanse regering dat dit verdrag zou bijdragen tot een intense kennismaking met en uitwisseling van mekaars culturen.

Vlaanderen en de Vlamingen zijn om evidente historische redenen trouwens bijzonder gevoelig voor de gelijkberechtiging van talen en voor de mogelijkheid die aan iedereen moet geboden worden om zich in zijn eigen taal tot de overheid te richten, het weze het Afrikaans of het Xhosa, het Zulu of één van de andere Zuid-Afrikaanse talen.

Vlaanderen kan en wil uiteraard niet voorbijgaan aan de taalverwantschap tussen het Nederlands en het Afrikaans, maar deze taalverwantschap is niet zozeer de reden voor de samenwerking en het verdrag, dan wel een brug die de contacten met Zuid-Afrika vergemakkelijkt, over mogelijke taalbarrières heen.

C. Bespreking van de artikelen

Artikel 1 geeft aan dat het verdrag betrekking heeft op zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden.

Artikel 2 moedigt de rechtstreekse samenwerking aan tussen instellingen, organisaties en personen in Vlaanderen en Zuid-Afrika. Het verdrag bevat afspraken tussen regeringen, maar om het een reële betekenis te geven is het van wezenlijk belang dat deze de rechtstreekse contacten tussen het werkveld aanmoedigen.

Artikel 3 handelt over de samenwerking op het gebied van het onderwijs.

Wat de bestaande samenwerking betreft moet vooral gewezen worden op de belangrijke projec-

ten met de provincie Vrijstaat en met de Noord-provincie. De belangrijkste doelstelling van deze projecten is de bijscholing van leerkrachten, vooral op het gebied van wiskunde en wetenschappen. Daarnaast willen zij bijdragen tot het bevorderen van een algemene cultuur van leren en lesgeven, door middel van ondersteuning van het onderwijsmanagement en het gebruik van informatietechnologie. Langs Vlaamse zijde werd de uitvoering van deze projecten toevertrouwd aan de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische bijstand (VVOB).

Een ander belangrijk project is de uitbouw van een opleiding voor vertalers en tolken, die sinds 1994 met Vlaamse ondersteuning gerealiseerd wordt aan de universiteit van Vrijstaat in Bloemfontein (het zogenaamde "Taalfasileringsproject").

Nog steeds op het gebied van het onderwijs moet gewezen worden op het bijzonder krediet voor de internationale interuniversitaire samenwerking waarvan het gebruik wordt geregeld door een besluit van de Vlaamse regering van 11 september 1996. Voor de toepassing van deze regeling behoort Zuid-Afrika tot de prioritaire landen.

Artikel 4 handelt over het aanmoedigen van de samenwerking in verschillende domeinen van de wetenschap en de technologie.

Dit artikel heeft betrekking op zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden. Uit de tekst van het verdrag leidt de Raad van State ten onrechte af dat de samenwerking op het vlak van wetenschap en technologie beperkt blijft tot gemeenschapsaangelegenheden. Deze interpretatie is niet correct : de tekst is bewust zeer algemeen gesteld ; de uitvoering van gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten bijvoorbeeld kan evenzeer betrekking hebben op samenwerking tussen industriële bedrijven. Hetzelfde kan gezegd worden van de organisatie van gezamenlijke wetenschappelijke seminars, de deelname aan conferenties en dergelijke.

Ook hier werd reeds een projectmatige samenwerking uitgebouwd vermits Zuid-Afrika behoort tot de zeven prioritaire bilaterale partners voor de ondersteuning van onderzoeksprojecten die, na een openbare oproep in beide landen, gezamenlijk door Zuid-Afrikaanse en Vlaamse universiteiten en wetenschappelijke instellingen worden ingediend en die in gemeenschappelijk overleg worden geselecteerd. Voor 1996-97 werden door de Vlaamse regering bovendien 10 post-doctoraatsbeurzen

toegekend aan jonge Zuid-Afrikaanse wetenschappers.

Artikel 5 handelt over de samenwerking op het gebied van kunst en cultuur. Deze samenwerking moet bijdragen tot een grotere kennis van mekaars culturen en tot een betere internationale verstandhouding.

Op dit ogenblik reeds wordt de uitwisseling van kunstenaars ondersteund. Langs Vlaamse zijde kan de participatie van Vlaamse kunstenaars aan festivals en tentoonstellingen in Zuid-Afrika vermeld worden (Grahamstown, Africusbiënnale in Johannesburg), evenals de vertaling van enkele literaire werken in het Afrikaans.

De Vlaamse regering ondersteunde ook de organisatie van een Vlaamse culturele week in Stellenbosch (maart 1997). Omgekeerd wordt ook de aanwezigheid van Zuid-Afrikaanse kunst en kunstenaars in Vlaanderen ondersteund. Een belangrijk project in dit land, en in dit verband, is de Boekenbeurs van Vlaanderen waarop Zuid-Afrika dit jaar gastland was en die op 30 oktober officieel geopend werd door de minister-president en door Mathews Phosa, premier van de provincie Mpumalanga en tevens dichter.

Artikel 6 verwijst naar de bevoegdheid van de Nederlandse Taalunie inzake de promotie en het onderwijs van de Nederlandse taal in Zuid-Afrika. Een identieke bepaling werd opgenomen in het cultureel verdrag tussen Zuid-Afrika en Nederland.

Het Nederlands is weliswaar een vreemde taal in Zuid-Afrika, maar geniet er van een bijzondere positie vanwege zijn verwantschap met het Afrikaans. Het wordt aan verschillende universiteiten aangeboden als bijvak of als keuzevak. Door het langdurig ontbreken van contacten omwille van de culturele boycot is een inhaalbeweging noodzakelijk. Het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie heeft een globaal beleidsplan vastgesteld voor de bevordering van de neerlandistiek.

Het plan richt zich met name op de bij- en nascholing van Zuid-Afrikaanse neerlandici, op de uitwisseling van studenten en docenten, op het actualiseren van de bibliotheken Nederlands, ook met het oog op een bredere publieksfunctie, en op de ondersteuning van de Suider Afrikaanse Vereniging vir Neerlandistiek (SAVN). De ondersteuning wordt geconcentreerd op enkele sterke vakgroepen, die tot centra met een ondersteunende en coördinerende functie moeten uitgroeien.

Artikel 7 handelt over de bevordering van de samenwerking inzake amateurkunsten. Ook hier hadden reeds uitwisselingen plaats in het recente verleden.

Artikel 8 handelt over de samenwerking tussen musea, uitgevers en instellingen ter bevordering van het cultureel erfgoed. De aangelegenheden bedoeld in dit artikel hebben gedeeltelijk betrekking op gewestaangelegenheden, meer bepaald het (onroerend) cultureel erfgoed.

Artikel 9 heeft betrekking op de uitwisseling van informatie over culturele evenementen.

Artikel 10 handelt over de sport. Op dit terrein zijn zeker grote mogelijkheden tot samenwerking voorhanden en heeft Vlaanderen heel wat te bieden, zowel op het vlak van de topsport als inzake sport voor allen, als middel tot emancipatie en maatschappelijke betrokkenheid van grote bevolkingsgroepen.

De laatste artikelen (artikelen 12 tot en met 17) bevatten administratieve bepalingen zoals de oprichting van een gemengde commissie.

Afsluitend benadrukt de minister-president dat het essentieel is dat Zuid-Afrika, in dit voor het land cruciale tijdsgewricht, vanuit Vlaanderen steun en hulp zou ontvangen in de diverse sectoren waarin Vlaanderen een betekenisvolle rol kan spelen, en dit ten behoeve van de Zuid-Afrikaanse samenleving in het algemeen. De poging die momenteel in Zuid-Afrika wordt ondernomen om, via de werkzaamheden van de Waarheids- en Verzoeningscommissie, in het reine te komen met een erg duistere recente periode is enig in haar soort, en kan, indien succesvol, een voorbode van hoop zijn voor het Afrikaanse continent. Voor Vlaanderen kan Zuid-Afrika in dezelfde zin, de poort worden naar de ruimere regio van Zuidelijk Afrika.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. Algemene politieke en sociaal-economische situatie in Zuid-Afrika

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat opmerken dat in de toelichting bij het ontwerpverdrag, zijns inziens, de zaken voor wat Zuid-Afrika betreft wat al te rooskleurig worden voorgesteld. De politieke toestand is er veel minder stabiel dan men wil laten uitschijnen. Vooral de vraag wat er te gebeuren

staat in het post-Mandelatijdperk blijft levensgroot. Het gedrag van de buitenlandse investeerders is indicatief voor het bestaan van die onzekerheid. Al met al vallen de vreemde investeringen in Zuid-Afrika voorlopig toch niet echt mee. Ook de inhaalbeweging, in de zin van een positieve discriminatie, die is ingezet ten aanzien van de zwarte bevolking heeft negatieve bijwerkingen. Zo blijken sommige administraties op provinciaal niveau blijkbaar volledig stilgevallen.

In het licht van al deze gegevens meent de heer Luk Van Nieuwenhuysen dat de recente Zuid-Afrikaanse pogingen om op te treden als bemiddelaar in Centraal-Afrika een afleidingsmanoeuvre zijn, bedoeld om de aandacht af te wenden van de graauw verslechterende binnenlandse situatie.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen stelt verder ook een zekere inconsistentie vast in het beleid van het Westen ten aanzien van Zuid-Afrika. Zo werd, bijvoorbeeld, het Belgisch - Zuid-Afrikaans akkoord opgezegd omwille van de apartheidspolitiek. Maar deze opzegging gebeurde wel net op het moment dat de kleine apartheid werd afgeschaft en de grote apartheid begon te evolueren naar een vorm van confederalisme.

De vraag kan overigens gesteld worden of de toestand nu wel zoveel beter is. Er heerst een klimaat van permanente onveiligheid, en economisch gaat het bergaf. Deze beide factoren dragen in niet geringe mate bij tot een enorme uitwijking van blanken, wier aantal het potentieel aantal apartheidssupporters ondertussen ver overstijgt. Toch plaatst niemand vraagtekens bij die toestand. Hoogstens beperkt men zich ertoe vast te stellen dat het tussen het ANC en Inkhata niet meer tot openlijk fysiek geweld komt.

De heer Hugo Van Rompaey laat opmerken dat dit hem een zwaar overtrokken voorstelling van de feiten lijkt. Naar aanleiding van het bezoek aan Zuid-Afrika waren de Vlaamse parlementairen immers in de gelegenheid om op het terrein heel wat contacten te leggen met verschillende bevolkingsgroepen. Over het algemeen mocht uit deze contacten blijken dat de Zuid-Afrikanen het wel zagen zitten voor wat betreft de toekomst van het land. Ze hadden duidelijk begrepen dat ze veroordeeld waren om er samen een succes van te maken. En ook vanwege de Vlaamse ondernemers die deel uitmaakten van de handelsmissie heeft hij geen negatieve inschatting mogen horen. Dit noch voor wat betreft de wil en de bereidheid tot samenwerking, noch voor wat betreft de mogelijkheden tot investeren, of de marktmogelijkheden.

Ook de heer Freddy Sarens stelt dat het werkbezoek aan Zuid-Afrika heeft toegelaten met een zeer breed palet aan maatschappelijke krachten contacten te leggen. Uit dat veelvoud aan contacten kan een degelijke analyse gemaakt worden met betrekking tot de huidige situatie in Zuid-Afrika.

Enerzijds erkent hij dat er onmiskenbaar een veiligheidsprobleem bestaat. Maar gezien het feit dat diepe armoede en grote rijkdom daar – vaak letterlijk – vlak naast elkaar bestaan, lijkt zulks sociologisch quasi onvermijdelijk. Enkel een geleidelijke verbetering van de algemene levensomstandigheden zal hierin op termijn beterschap brengen. Zoiets kan nu eenmaal niet van de ene op de andere dag gerealiseerd worden. De problemen qua werkloosheid en qua huisvesting blijven ondertussen bijzonder schrijnend. Tevens is er duidelijk sprake van een vlucht van intellectuelen die in het nieuwe Zuid-Afrika blijkbaar niet langer verantwoordelijkheid wensen op te nemen.

Anderzijds moge het ook duidelijk zijn dat de nieuwe politieke structuur wel degelijk gedragen wordt door de gemeenschap. De economische basisinfrastructuur is ook sterk ontwikkeld. Er is ook geen sprake van een leegloop vanwege het bedrijfsleven. Er wordt wel degelijk nog geïnvesteerd in Zuid-Afrika. Ook is er het niet geringe pluspunt dat er een enorm potentieel aan grondstoffen en geschoolde arbeidskrachten aanwezig is.

Hét belangrijkste van al is volgens de heer Freddy Sarens echter dat men inderdaad duidelijk de wil voelt van allen om er iets van te maken. Het besef is algemeen – dat wil zeggen bij alle bevolkingsgroepen – doorgedrongen dat er geen enkele andere keuze meer mogelijk is. Ze beseffen dat ze gedoemd zijn om samen te werken.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis onderschrijft ten volle de analyse van de heer Freddy Sarens. Ook zij heeft heel duidelijk aanvoeld dat er ter plekke heel wat hoop leeft. Vlaanderen kan daar dan ook niet aan de kant blijven staan. Het moet optreden in die specifieke domeinen waarin het zelf sterk is.

De heer Fred Dielens verklaart zich op diverse punten te kunnen terugvinden in de door de voorgaande sprekers geponeerde stellingen. Wat hem naar aanleiding van het werkbezoek vooral is opgevallen, is de sterke dichotomie tussen respectievelijk optimisten en pessimisten. Die dichotomie bestond tijdens het bezoek, ze bestond ook in de Zuid-Afrikaanse samenleving zelf, ze bestond tussen de bezoekende parlementsleden, en ze blijkt

op vandaag nog steeds te bestaan binnen de commissie.

Om drie redenen wenst de heer Fred Dielens zich eerder bij het kamp van de optimisten aan te sluiten. Vooreerst geniet het huidige regime een bijzonder groot internationaal prestige. Prestige dat het onder andere toelaat om in Afrika een rol van bemiddelaar en onderhandelaar te spelen. Tweedens blijkt het Vlaamse bedrijfsleven, en dit in tegenstelling tot vrij recent, nu veeleer een positieve houding aan te nemen tegenover Zuid-Afrika. En tenslotte mocht uit de discussies met vertegenwoordigers van alle maatschappelijke geledingen die werden gevoerd naar aanleiding van het werkbezoek, een constant aanwezige drang blijken om verder te gaan met de democratisering. De zwarte meerderheid gedraagt zich overigens, ondanks de bijzonder negatieve erfenis van de onderdrukking, bijzonder positief en democratisch. De negatieve visie op Zuid-Afrika lijkt hem derhalve niet gewettigd.

De heer Karim Van Overmeire laat opmerken dat de discussie tussen optimisten en pessimisten eigenlijk niet echt terzake doet. Waar het op aan komt is om de zaken zo realistisch mogelijk in te schatten en aan te pakken. Ook hem komt het voor dat de verhaallijn van "alles is uitgeprobeerd, en wat eruit is voortgekomen is de huidige situatie" wat al te veel herhaald wordt om correct te kunnen zijn.

Daarenboven dient er ook rekening mee te worden gehouden dat de huidige situatie zeker niet enkel het gevolg is van interne evoluties in Zuid-Afrika, maar voor een zeer groot deel schatplichtig is aan van buitenaf uitgeoefende druk. En dit met name door de Verenigde Staten. Die heeft na de val van de muur blijkbaar een Afrikaans totaalproject opgezet. En het moge duidelijk zijn dat de VS in hun Afrikaanse beleid niet enkel geleid worden door ethische overwegingen.

De heer Jef Sleenckx, hierin volmondig bijgetreden door de heer Hugo Van Rompaey, verklaart zeer onder de indruk te zijn gekomen van de werkzaamheden van de Waarheids- en Verzoeningscommissie, en dan meer bepaald van de oproep die ervan uitgaat tot opbouw van het land en de maatschappij. En dit ondanks de nauwelijks te verwoorden en te verwerken emoties uit het apartheidstijperk. Ook het grote belang dat werd gehecht aan de jeugd is hem sterk bijgebleven.

De heer Hugo Van Rompaey verklaart de mening te zijn toegedaan dat het loutere bestaan en de werking van deze commissie eveneens een belangrijke indicatie is voor de toekomst van Zuid-Afrika.

De heer Herman Candries sluit zich hier ten volle bij aan. Hij wijst er daarenboven op dat Zuid-Afrika een echte modelfunctie kan vervullen naar de rest van de wereld toe. Als een land met een dergelijk verleden erin slaagt een nieuwe toekomst op te bouwen, dan is er ook voor andere conflictgebieden nog hoop.

De minister-president wil in zijn repliek geenszins ontkennen dat er momenteel ernstige maatschappelijke problemen bestaan in Zuid-Afrika. Maar daartegenover staat enerzijds het charismatisch gegeven dat Nelson Mandela nog steeds is, en anderzijds ook de bijzonder coherente structuur van het ANC. Beide elementen belichamen voor de meerderheid van de Zuid-Afrikanen een gegeven van continuïteit, gezien in het licht van de laatste dertig jaar. Daarenboven lijkt de continuïteit naar de toekomst toe ook al te zijn zeker gesteld. Meer bepaald is Nelson Mandela, ten aanzien van het ANC, al een stukje teruggetreden ten voordele van de huidige vice-president Tabo Mbeki. Bij het terugtreden van Nelson Mandela zal er bijgevolg geen beleidsleegte ontstaan. De huidige maatschappijproblemen even daargelaten, vormt dit alles dé uitleg voor de al bij al vreedzame transitie. De zaak was grondig voorbereid, net zoals ook de opvolging van Nelson Mandela al grondig wordt voorbereid.

Het blijft bij dit alles echter duidelijk dat Nelson Mandela momenteel fungeert als de "vader des vaderlands". Waar volledigheidshalve dient aan toegevoegd te worden dat sommigen suggereren dat een min of meer gelijkaardige rol zou worden gespeeld door F.W. De Klerk. Tezamen zouden deze een soort socio-politiek evenwicht belichamen. De beide hebben ook de transitie opgezet en begeleid, en de nieuwe maatschappijstructuren op de sporen gezet. Elk op hun manier stimuleren ze ook nog steeds de geleidelijke vooruitgang in het land.

Ook de Waarheids- en Verzoeningscommissie heeft bij dit alles een belangrijke rol gespeeld, die nu echter aflopend is.

Dé grote gesel van de Zuid-Afrikaanse maatschappij blijft momenteel de bijzonder hoge werkloosheid. Betrouwbare statistieken tonen aan dat 50%

van de vrouwen zich in een min of meer bestaans-onzekere toestand bevinden, terwijl onder de mannen de werkloosheid respectievelijk 25% bedraagt bij de zwarte bevolking, en 5% bij de blanke bevolking.

In het licht van al deze gegevens komt het de minister-president dan ook uiterst belangrijk voor dat het nieuwe Vlaams – Zuid-Afrikaanse partnerschap op een degelijke manier zou worden ingevuld en opgevolgd. De vernieuwingen binnen de Zuid-Afrikaanse maatschappij hebben immers nieuwe perspectieven geopend, die niet gefnuikt mogen worden.

Voor wat betreft het fenomeen van de emigratie vanuit Zuid-Afrika bevestigt de minister-president dat de vlucht van de intellectuelen inderdaad problemen oplevert. Hij heeft het hierover ook gehad in zijn gesprekken met premier Phosa van Mpumalanga, die hem verzekerde dat het fenomeen begint af te nemen. Tevens is de Zuid-Afrikaanse regering er stellig van overtuigd dat een deel van de geëmigreerden zal terugkeren. Een gelijkaardig fenomeen heeft zich namelijk ook recent nog voorgedaan in Tsjechië.

II.2. Taalverwantschap

Namens het Vlaams Blok verklaart de heer Luk Van Nieuwenhuysen dat het (vroegere) cultureel akkoord in stand gehouden had moeten worden. Ook op vandaag blijft zijn partij een grote voorstander van samenwerking met Zuid-Afrika. Maar het element van de taalverbondenheid zou hierin veel meer uitgespeeld moeten worden. Engelsen, Fransen en Duitsers gebruiken hun taal immers wel degelijk als element en instrument binnen hun internationale betrekkingen.

De samenwerking vanuit de taalverbondenheid is daarenboven meer dan ooit noodzakelijk, omdat het Afrikaans als taal zwaar in het gedrang aan het komen is. Zowel in de media, in het onderwijs als in de overheidsdiensten wordt deze taal doelbewust opzij geschoven. Daarom acht de heer Luk Van Nieuwenhuysen het dan ook des te erger dat ook in de projecten met Vlaanderen al te weinig rond taalverbondenheid wordt gewerkt.

Ook de heer Herman Candries verklaart de idee niet geheel ongenegen te zijn om de taalverwantschap te laten meespelen in de economische concurrentieverhoudingen. Overigens meent hij dat het technisch misschien wel correct is om te stellen

dat de taalproblematiek en -politiek gedelegeerd wordt naar de Nederlandse Taalunie. Maar daarbij dringt zich dan wel de vraag op of de Taalunie daarvoor wel over de nodige middelen beschikt, en of ze überhaupt wel voldoende gestimuleerd wordt om terzake ook effectief op te treden. Het verlies van Namibië – waar toch ook behoorlijk wat Afrikaans werd gesproken – aan de Engelse invloedssfeer, spreekt in deze boekdelen.

De heer Karim Van Overmeire wenst zich aan te sluiten bij de stelling van zijn partijgenoot, de heer Luk Van Nieuwenhuysen. Hij wijst er daarenboven op dat er met betrekking tot de rol die Vlaanderen al dan niet kan spelen, in gedachten dient te worden gehouden dat Vlaanderen niet noodzakelijk in de voetsporen moet treden van het oud-koloniale verleden van België. De taalverwantschap is zijns inziens het enig echt significatieve bindende element. En dan zij er dus maar twee opties. Of men speelt de taalverwantschap ten volle uit, en engageert zich als Vlaanderen ten volle in Zuid-Afrika. Of men maakt helemaal geen gebruik van de bestaande taalverwantschap, en dan blijft men beter helemaal weg uit Zuid-Afrika.

Men mag hierbij overigens niet vergeten dat het Afrikaans, dat momenteel inderdaad meer en meer in de verdrukking komt, niet alleen de taal van 2 à 3 miljoen blanken is, maar ook de taal die gehanteerd wordt door de kleurlingen en een grote groep van de zwarte bevolking. Kleurlingen, die in het nieuwe bestel overigens ook opnieuw uit de boot dreigen te vallen.

Overigens is de heer Karim Van Overmeire de mening toegedaan dat er inzake de taalverwantschap, zoals die in de memorie van toelichting benaderd wordt, minstens sprake is van een zekere dubbelzinnigheid. In Vlaanderen wordt er blijkbaar lippendienst bewezen aan deze idee. Maar in Zuid-Afrika zelf heeft hij maar weinig taalverbondenheid ondervonden tijdens het bezoek, zelfs niet in Afrikaanstalige kleurlingen-gebieden.

De minister-president repliceert hierop dat hij zijn visie op het element taalverwantschap duidelijk heeft geformuleerd in zijn inleidende uiteenzetting. Dienaangaande moge alles nu dus duidelijk zijn. Hij wil hieraan nog toevoegen dat Vlaanderen als vanzelfsprekend de meertaligheid in Zuid-Afrika erkent, en wat meer is, dank zij zijn grote ervaring en deskundigheid deze meertaligheid ook mee ondersteunt en bevordert.

II.3. Draagwijdte van het verdrag

De heer Leo Cannaerts merkt op dat het verdrag uiteindelijk "smaller" blijkt te zijn uitgevallen dan oorspronkelijk voorzien was. In het bijzonder het luik "economie" werd niet weerhouden, en dit ondanks de reeds bestaande goede contacten. Graag had hij hiervoor de achterliggende redenen vernomen.

De minister-president beaamt dat bepaalde sectoren (waaronder naast economie bijvoorbeeld ook huisvesting) niet onder de termen van het verdrag vallen. De beperking van het verdrag tot onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport zegt op zichzelf echter niets over het relatieve belang van deze sectoren in de Vlaamse samenwerking met Zuid-Afrika.

De beperking is het gevolg van een louter pragmatische keuze door Zuid-Afrika zelf dat, omwille van de interne reorganisatie van de diverse ministeries, van oordeel was dat een zeer breed verdrag – waarbij ongeveer alle Zuid-Afrikaanse ministeries betrokken zouden zijn – onmogelijk binnen een redelijke termijn tot stand zou kunnen komen.

Vandaar de optie voor enerzijds een breed-cultureel verdrag, en anderzijds een reeks intentieverklaringen, memorandums en projectmatige samenwerking op de volgende belangrijke terreinen : economie, KMO's en landbouw ; huisvesting ; onderwijs ; gezondheids- en gehandicaptenzorg ; meertaligheid ; democratisering, preventie van geweld, conflictbeheersing.

Dat deze sectoren – die dus formeel buiten het verdrag vallen – daarom niet minder belangrijk zijn, wordt aangetoond door de budgetten die aan deze sectoren besteed worden.

Een eerste overzicht van de in 1997 bestede budgetten van de administratie Buitenlands Beleid, opgedeeld per sector, levert het volgende beeld op :

- Economie, KMO's en landbouw (hoofdzakelijk opleiding/training) : 33 miljoen ;
- Democratisering (samenwerking met het Grondwettelijk Hof ; Waarheids en Verzoeningscommissie ; Taalfacilitering ; Vrijstaatcentrum voor burgerrechten e.a.) : 42 miljoen ;
- Gezondheid en Welzijn : 25 miljoen ;
- Onderwijs (m.i.v. het taalonderwijs) : 25 miljoen ;
- Cultuur : 16 miljoen.

Daaraan moeten dan nog de budgetten worden toegevoegd die door andere departementen en administraties in 1997 aan samenwerking met Zuid-Afrika werden besteed. Hiervoor zijn nog niet alle gegevens beschikbaar. Zonder volledig te willen zijn, kunnen desalniettemin toch als voorlopige cijfers voor enkele belangrijke sectoren worden aan-gehaald :

- Huisvesting : 50 miljoen ;
- Interuniversitaire samenwerking op het vlak van onderwijs : ongeveer 30 miljoen ;
- Wetenschappelijke samenwerking : ongeveer 30 miljoen ;
- Cultuur : ongeveer 10 miljoen.

II.4. Begrotingsconsequenties

De heer Leo Cannaerts had van de minister-president ook graag vernomen welke budgettaire consequenties verbonden zijn aan dit verdrag. Zijn er ten behoeve van de uitvoering van het verdrag al bijkomende middelen voorzien op de begroting voor 1998? Van waar komen momenteel de middelen die nu reeds aan Zuid-Afrika worden besteed? Hoeveel wordt er op heden in totaal reeds besteed aan Zuid-Afrika?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis van haar kant, laat opmerken dat we niet uit het oog mogen verliezen dat Vlaanderen op zich maar een bescheiden bijdrage kan leveren tot het welslagen van het maatschappelijk project in Zuid-Afrika. Voor het onmiddellijk en effectief wegwerken van de historische ongelijkheden worden immers bedragen geciteerd ten belope van 800 miljard frank per jaar. De in de memorie van toelichting geciteerde 200 miljoen frank is in dat licht gezien dan ook maar een peulschil.

De minister-president antwoordt hierop dat op de begroting "algemeen buitenlands beleid" voor 1998 de middelen voor samenwerking met landen in ontwikkeling met 21,5 miljoen stijgen tot 234,9 miljoen frank. Deze middelen zijn niet uitsluitend bestemd voor Zuid-Afrika, maar wel in grote mate.

In elk geval werd het engagement aangegaan om voor Zuid-Afrika de volgende middelen te besteden :

- 95-97 : 170 miljoen frank per jaar ;
- 97-99 : 200 miljoen frank per jaar.

Het gaat hierbij daarenboven om een minimum-engagement van de Vlaamse regering. Op de vraag of er daarnaast nog bijkomende mogelijkheden bestaan, dient genuanceerd geantwoord te worden. De concrete invulling zal immers in de eerste plaats afhangen van de kwaliteit van de ingediende projecten, vermits de projecten in Zuid-Afrika doorgaans gesubsidieerd worden op basisallocaties die ook op andere landen betrekking hebben. Er is met andere woorden dus nog wel degelijk enige marge. In 1995 en 1996 werd het bedrag van 170 miljoen overigens overschreden.

Momenteel wordt een beleidsanalyse gemaakt voor Zuid-Afrika over alle departementen heen. Vermits nog niet alle cijfers van 1997 beschikbaar zijn, is het echter nog wat vroeg voor definitieve cijfers. Het is wel al zeker dat voor 1997 de 200 miljoen ruim zal worden overschreden.

Ten bewijze :

– Duurzame ontwikkeling :	146 miljoen
– Huisvesting :	50 miljoen
– Onderwijs :	30 miljoen
– Wetenschap :	30 miljoen
– Cultuur :	10 miljoen

Dit is in totaal dus al goed voor 266 miljoen frank, waarbij er nog dient rekening te worden gehouden met het feit dat het hier om een voorlopig cijfer gaat, dat zeker nog geen volledig beeld geeft van de bestedingen.

II.5. Controle op de verdragsuitvoering

De heer Leo Cannaerts, hierin bijgetreden door mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, wenst te vernemen op welke manier de deugdelijke besteding van de gelden wordt gecontroleerd ?

De minister-president preciseert dat de opvolging en de coaching van de projecten langs verschillende kanalen verloopt. Inzake projecten voor onderwijs en vorming van ambtenaren gebeurt de opvolging door de VVOB. Inzake de andere projecten is er meestal een Vlaamse partner, hetgeen meer mogelijkheden geeft tot opvolging en controle. Vanzelfsprekend worden ook de dossiers, in de enge zin van het woord, goed opgevolgd (overeenkomsten, tussentijdse rapportering, bewijsstukken,

...). Zo nodig wordt een beroep gedaan op de Belgische ambassade, en soms gaan ook ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap ter plaatse. In de toekomst zal controle en opvolging ook kunnen geschieden via de Vlaamse Gemeenschapsattaché die begin 1998 zal benoemd worden.

II.6. Andere projectmogelijkheden

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis had van de minister-president graag vernomen of er naast de met de hoger genoemde bedragen te bekostigen acties, nog mogelijkheden openstaan voor gewone ontwikkelingssamenwerkingsprojecten via Vlaamse NGO's. Daar waar de samenwerking inzake onderwijs gedelegeerd is naar de VVOB, en de samenwerking inzake taal naar de Nederlandse Taalunie, dringt zich immers de vraag op via welke fora de samenwerking op andere domeinen gerealiseerd zal worden.

Te algemenen titel, en onder verwijzing naar wat hij hoger reeds gezegd heeft, antwoordt de minister-president hierop in bevestigende zin. Er zijn nog mogelijkheden voor projecten van Vlaamse NGO's in Zuid-Afrika. Maar dit natuurlijk enkel inzoverre de projecten beantwoorden aan de algemene criteria voor samenwerking met Zuid-Afrika, en voor zover op het ogenblik dat dergelijke projecten worden ingediend nog budgettaire middelen voorhanden zijn.

II.7. Zuid-Afrika als toegangspoort tot heel Zuidelijk Afrika

De heer Herman Candries laat opmerken dat het gecombineerde economisch potentieel van Vlaanderen en Zuid-Afrika ook op het vlak van de export naar de rest van Zuidelijk Afrika, en zelfs Sub-Sahara-Afrika tot grootse resultaten kan leiden. Van zodra Zuid-Afrika zich intern politiek ten volle stabiliseert zal het immers zonder twijfel dé dominante speler worden in die regio. Daarenboven heeft het ook de best uitgeruste verkeersinfrastructuur van de regio, en heeft het ook infrastructurele connecties naar de rest van Zuidelijk Afrika toe. Economisch is het dus zondermeer zinvol om het als "springplank" naar een nog ruimere markt te gebruiken.

Qua economische samenwerking omvat het verdrag, zoals hoger reeds gezegd, in wezen alle elementen om een context te scheppen waarbinnen

elk der betrokken partijen ten volle economische kansen kan krijgen. Zo is er onder andere de uitwisseling van leerkrachten, studenten, de uitwisseling van curricula, en de thematische coöperatie rond ondernemen. Ook de universitaire samenwerking met Zuid-Afrika laat potentieel toe om een belangrijk technologisch-commercieel potentieel te ontsluiten. Niet alleen de universiteiten zelf kunnen immers samenwerken, ook de spin-off-bedrijven van respectievelijk Vlaamse en Zuid-Afrikaanse universiteiten kunnen tot samenwerkingsverbanden komen. De combinatie van deze vier actoren kan de nodige kritische massa opleveren om tot economische successen te komen.

De minister-president bevestigt desgevraagd dat Zuid-Afrika inderdaad de toegangspoort is tot heel Zuidelijk Afrika. Het is ook vertrekken van dit uitgangspunt dat de Vlaamse regering beslist heeft dat de Gemeenschapsattaché in Pretoria niet enkel bevoegd zal zijn voor Zuid-Afrika, maar ook voor Namibië, Botswana, Lesotho en Swaziland.

II.8. Opschrift van het verdrag

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt vanwege de minister-president enige nadere toelichting met betrekking tot de opmerking van de Raad van State, luidens dewelke in het opschrift van het verdrag de "regeringen" ten onrechte vermeld zijn als verdragsluitende partijen, daar waar het eigenlijk om de Vlaamse Gemeenschap, respectievelijk Zuid-Afrika gaat.

De minister-president repliceert hierop dat de Raad van State opmerkt dat verdragen weliswaar gesloten worden door de bevoegde regeringen, maar dat deze dit doen namens de rechtspersonen waarvan zij de uitvoerende macht zijn. De verdragsluitende partijen zijn dan ook de Vlaamse Gemeenschap en de republiek Zuid-Afrika (en niet de beide regeringen). De titel van het verdrag "verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de republiek Zuid-Afrika" moet dus eigenlijk gelezen worden als "verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en de republiek Zuid-Afrika". Maar zulks bleek niet meer voor correctie vatbaar, aangezien formeel de titel van een verdrag niet gewijzigd kan worden, dan door een nieuwe overeenkomst tussen beide partijen.

II.9. Interactie oud cultureel verdrag en het nieuwe verdrag

De heer Luk Van Nieuwenhuysen had van de minister-president graag vernomen welke onderdelen van het oude culturele akkoord niet werden heropgenomen in dit nieuwe akkoord.

De minister-president antwoordt hierop dat zulks überhaupt niet het geval is. Het nieuwe verdrag is integendeel ruimer dan het oude, omdat het nu ook de materie "sport" omvat.

II.10. Eindevaluatie van het verdrag

De heer Luk Van Nieuwenhuysen concludeert dat op het verdrag zelf verder niet veel aan te merken valt. Het vormt een goed kader, maar veel, zoniet alles, zal afhangen van de invulling ervan. Hier dient geconstateerd te worden dat wat nu reeds loopt maar weinig veelbelovend overkomt in het licht van wat het Vlaams Blok wenselijk acht te zijn.

De heer Herman Candries brengt hiertegen in dat Vlaanderen nú al heel veel goeds doet naar Zuid-Afrika toe, onder ander via het ondersteunen van het ondernemen en van het leren.

Ook de heer Freddy Sarens trekt de conclusie dat het verdrag een zeer goed instrument is, dat tegelijk beantwoordt aan wat Vlaanderen zelf kán, en aan de in Zuid-Afrika bestaande noden. Zo onder andere qua huisvesting, cultuur, onderwijs. Vlaanderen moet met zijn beperkte middelen, daar optreden waar de noden duidelijk zijn aangetoond. De taalverwantschap kan in dit opzicht slechts instrumenteel zijn binnen bepaalde segmenten. Op zich is het geen doel van de samenwerking. De heer Freddy Sarens verklaart dan ook ten volle achter het verdrag te staan.

Ook de heer Stefaan Platteau verklaart zich voor een groot deel te kunnen terugvinden in het verdrag.

III. STEMMINGEN

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996 aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996 aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

III.2. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag tussen de Vlaamse regering en de regering van de Republiek van Zuid-Afrika inzake de samenwerking op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, wetenschap, technologie en sport, ondertekend in Pretoria op 28 oktober 1996 wordt daarna eveneens in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen bij 1 onthouding.

De verslaggever,

Hugo VAN ROMPAEY

De voorzitter,

Jef SLEECKX
